

Pozitif gidişe Almanya çelmesi

Bir aktivistin tutuklanması üzerine Almanya-Türkiye ilişkileri yeniden gerginleşti. Almanya Dışişleri Bakanı, Türkiye'deki doğrudan Alman yatırımlarından, ülkemize

gelen Alman turistlere, hatta AB ile Gümrük Birliği'nin revizyonuna kadar ticari ilişkileri bozacak açıklamalar yaptı. Oyle anlaşılıyor ki, Türkiye üzerinden politika yapmak Almanya'da iyi prim yapıyor. Eğer durum bu ise Alman siyasetçiler 24 Eylül seçimlerine kadar aralıklı da olsa ilişkileri germeye devam edebilirler. **O tarihe kadar gerginlik zaman zaman azalsa bile, ilişkilerde kalıcı bir düzelmeye beklemek zor.**

■ Ancak seçim sonrasında ilişkileri düzeltmek amacıyla bir açılım beklenebilir. Fakat araya seçimin girmesi, yeni hükümetin kurulması derken aylarca bir zaman girecek. Almanya, Türkiye'nin en büyük ekonomik ortağı. En çok ihracat yaptığımız ve en çok turistin geldiği ülke. Yabancı turistlerin yüzde 10'undan fazlası Alman.

Abdurrahman
YILDIRIM

ayildirim@htgazete.com.tr

Gerginlik bu hızla devam edecekse tamir aşamasına gelinceye kadar ticari ilişkilerimiz bir hayli darbe alabilir. Sonra bu ilişkileri düzeltmek de zorlaşabilir.

■ Şüphesiz ki Almanya ile tıkanan ticari

ilişkilerden Türkiye zarar görür. Ama bundan karşı tarafın yarar sağlaması da mümkün değil. Yani **ortada bir oyun oynanıyorsa bunun adı kaybet kaybet oyudur.** Nitekim bizim finansal piyasalar da negatif etkilenmeye başladı. Gerek borsa gerekse döviz kurları dün Almanya ile ilgili açıklamalara paralel oynaklık gösterdi.

■ Yine dış politika kaynaklı bir sıkıntı ile karşı karşıyayız. Bölgemizdeki jeopolitik krizlerin ardından ABD ile yaşananlara şimdi Almanya'nın da eklenmesi, önümüzdeki dönemde diplomasiye büyük iş düştüğünü, dış politikada yapacaklarımızın veya yapamayacaklarımızın bir kez daha ekonominin gidişatını etkileyebileceğini belirtelim.

'İkinci 500 Büyük'te de eksik olan rekabet gücü

İlk 500'ün ardından İSO'nun **İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu** açıklandı. **İkinci Büyük'te kârlılık daha düşük seyrediyor.** Çünkü haziran başında açıklanan birinci 500 Büyük'ün özkaynak kârlılığı yüzde 16.2'ye ulaşmıştı. İkinci 500 Büyük'teki ise yüzde 10.9'a indi. Son üç yıldır da özkaynak kârlılığı geriliyor. 2014'te yüzde 13.9 ile küresel kriz sonrasında en yüksek kârlılık düzeyine ulaşan İkinci 500 Büyük, 2015'te de yüzde 12.6 kâr etmişti.

■ **Birinci ile ikinci 500 arasındaki özkaynak kârlılığındaki 5.3 puanlık fark ise çok önemli ve büyük.** Şirketler küçüldükçe kârlılığın da azaldığına işaret ediyor.

■ Üstelik bu kârlılık azalması, ikinci 500'ün de birincisi kadar döviz işlemlerinden net bazda kâr sağlamasına karşılık gerçekleşiyor.

■ Sadece bununla sınırlı değil, ikinci 500 aynı zamanda üretim dışından da net kârın yüzde 30'u kadar kâr elde ediyor. Bu açıdan da büyükler ile tam bir benzerlik içinde.

■ **Yine ikinci 500, birincileri gibi çok borçlu.** 40.5 milyar liralık özkaynağa karşılık 62.2 milyar liralık toplam borçları bulunuyor. Borçları özkaynaklarının

yüzde 150'sinde.

Ya da toplam kaynaklarının yüzde 40'ı özkaynaklardan, yüzde 60'ı borçlardan oluşuyor.

■ Bu durumda elbette finansman giderleri yüksek oluyor. Çünkü borç yüksektir. Finansman giderleri şirketlerin net satışlarının yüzde 5.2'sine ulaşiyor. Bu oran 2015 yılında yüzde 5.5 düzeyindeydi ve kısmi bir iyileşme söz konusu. Oran 2012 yılında ise yüzde 2 idi. **Şirketlerin borçları arttıkça, krediler büyüdükçe finansman giderleri de büyüdü.** Bu da beklenen bir sonuç.

■ Türkiye'de şirketlerin kârlılıkları da düşük. Çünkü **satışlarını yeteri kadar hızla büyütemiyorlar.** Bu, gerek iç satışlar olsun gerekse dış satışlar olsun böyle. Ciro küçük, kâr da küçük. Yani toplamda rekabet güçleri zayıf. Dolayısıyla kârlarını biriktirecek sermayelerine ekleyemiyor ve öz varlıklarını yeterince büyütemiyorlar.

■ **Sermaye piyasasına gelip, halka açılıp öz sermayelerini de güçlendiremiyorlar. Çünkü, Türkiye'de eksik olan veya olmayan sermaye piyasası.** Bu durumda şirketler borçlanarak büyüyor ve büyüdükçe borç ödüyorlar. Bir kısır döngüdür gidiyor.

Sanayimizin ikinci 500 tablosu

Haziran başında "Sanayimizin Devleri" başlıklı yazımda, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan en büyük 500 sanayi kuruluşunun 2016 performansına

**HATİCE
KARAHAN**
hatice.karahan@yeniaydinlik.com.tr

ışık tutmaya çalışmışım. Bu hafta ise **İSO** 500 çalışmasının devamı niteliğinde olan ikinci 500'e dair detaylar yayımlanınca, yazının devamını getireyim istedim. Acaba bu grup geçen yıl nasıl bir tablo çizmiş diye bir bakmak gerek.

Nitekim ilk 500'e nispeten daha küçük çapta ancak ekonomimiz için hatırı sayılır yeri ve anlamı olan bu firmaları iyice bir anlamakta fayda var.

Hatırlamak gerekirse, "Türkiye'nin İkinci En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu" araştırmasındaki sıralama, üretimden satış rakamlarına göre yapılıyor. O halde konuya satış verileriyle başlayalım diyorum. Ve diğer dinamiklerle de madde madde devam edelim:

■ 2016 yılında söz konusu grubun üretimden satışları %8,6'lık bir artış kaydetmiş gözüküyor. İlk bakışta nominal olarak 2015'e (%5,3) kıyasla bir güçlenme olduğu kesin ancak reelde memnun edici bir durum yok.

■ Satışlardan konuşurken, alda hemen dışardaki performans da geliyor tabii. Acaba ihracat bu dönemde ne yapmış diye baktığımızda, Türkiye ekonomisi genelindeki dönemsel gelişimden biraz daha zayıf bir görünüm karşımıza çıkıyor. Dolar bazında %2,8'lik bir gerileme yaşayarak dudak bükün **İSO İkinci 500** ihracatı, 2015'teki %17'lik sert düşüşün ardından ise bir parça teselli buluyor.

■ Söz konusu grubun başarısını inceleyenler, güçlü piyasasında oynadığı rol de aklımızın bir köşesinde duruyor. Bu bağlamda, 2016 yılında 222 bin kişinin istihdamını üstlenen ikinci 500'ün, çalışan sayısında %1,4 oranında bir artış sağladığı anlaşılıyor. İlgili dönemde tüm sanayi sektöründeki aşağı yönlü istihdam gelişiminden (%-0,7) daha hallice bir veri bu... Ayrıca 2015'te kendi çapında kaydettiği düşüşe (%-2,6) göre de toparlanmış bir görünüm. Hatta gruptaki 5 kamu kuruluşunu dışarda bırakıp sadece özel sektör firmalarını alırsak, ücretli çalışan sayısındaki artışın 2016'da %2 olduğunu söylemek mümkün.

■ Şimdi gelelim kar zarar işlerine. **İSO İkinci 500**'ün ilgili dönem kar ve zarar toplamında %0,6'lık bir artış göze çarpıyor. Oldukça zayıf bir gelişim olduğunu söyleyebiliriz ancak 2015'teki %3,4'lük düşüşten sonra bir düze çıkmışlık da var. Desem de, reel olarak hala sıkıntı gözlemlendiği açık. Satış karlılığında ise %4,8 olarak hesapladığımız oran, 2015'e (%5) nazaran hafif bir geri adım atmış gözüküyor.

■ Faiz, amortisman ve vergi öncesi toplam kardaki %7,2'lik artış yorumlayacak olursak da, önceki yıla (%16,5) göre belirgin bir tempo kaybı olduğu dikkat çekiyor. Buradaki karlılığı sorarsanız, 2015'teki %11,9'luk oranından %12'ye bir tik terfi etmiş görünüyor.

■ Finansal unsurlar firmaları inceleyenler dikkat etmemiz gereken önemli bir husus, malumunuz... Bu kapsamda, İkinci 500 genelinde özkaynaklarda %16,7'lik bir artış gerçekleştiği ve bunun 2015'e göre güçlenen bir figür olduğu fark ediyor.

■ Öte yandan borç mevzularının içine girersek, burada belirgin bir hızlanma olduğunu da söyleyebiliriz. Zira 2016 yılında **İSO İkinci 500** firmalarının toplam borçları %16,6 artmış. Bu dönemde mali borçların da, toplam pastadaki dilimini %57,6'dan %58,7'ye genişlettiğini ekleyeyim. Mali kategorinin kendi içinde ise, uzun vadeli borçların bir miktar pay arttırdığını söylemek mümkün.

■ Borç ve özkaynak dağılımı da, bu noktada mühim elbette. Veriler, özkaynak ve borçların kaynak yapısındaki payının 2016'da sırasıyla %39,5 ve %60,5 olduğunu söylüyor. Bu ise, 2015'e göre değişmemiş bir görünüm anlamına geliyor.

Ve buraya sığmayan ancak **İSO** araştırmasına dâhil olan diğer birçok kriteri de göz önünde bulundurup özetlemem gerekirse, ikinci en büyük 500 sanayi kuruluşumuzun 2016 gibi zorlu bir yılda azmini korumayı sürdürdüğü ancak pek de mutmain olmadığı ifade edilebilir.

Bunu neden önemsiyoruz? Önemsiyoruz zira ikinci 500'ün çizdiği tablo, devleri yansıtan ilk 500'den sanayimizin önemli kısmını oluşturan KOBİ'lere alan zinciri anlamı katan mesajlar veriyor. Ki önceki yazıdan hatırlayacak olursanız, ilk 500'ün içinde dahi belirgin ayrımlar olduğunu dikkat çekmişim. O halde yine her zaman altını çizdiğim meseleyle bitireyim: Sanayimizin geneline yayılmış bir başarı tablosuna ve bu yönde hizmet edecek politikalara ihtiyacımız var. Neticede, sanayi üretiminde kişi başına katma değerde mevcuttan çok daha iyi bir performansı hedeflememiz gerekiyor.

'Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu' araştırması

Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" 2016 yılı araştırmasında ilk sırayı Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı.

Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, ikinci 500'de ilk sırayı, 242 milyon 325 bin 507 liralık üretimden satış ile Modavizyon Tekstil Sanayi ve Ticaret aldı. Listede, Marshall Boya ve Vermik Sanayi 242 milyon 182 bin 445 liralık üretimden satışıyla ikinci, Dardanel Önentaş Gıda Sanayi ise 241 milyon 566 bin 926 liralık üretimden satış ile üçüncü sıraya yerleşti.

Üretimden net satışlar yüzde 8,6 arttı

Araştırmaya göre, **ISO İkinci 500** Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak, 82,2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında hemen hemen hiç değişmedi. Geçen yıl satışların maliyetindeki artışların nispeten yavaşlamasının da katkısıyla İkinci 500'ün faaliyet karlılığında iyileşme yaşandı. 2015 yılında 7,4 milyar TL olan toplam faaliyet karı, 2016'da yüzde 17,5 artarak, 8,7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi. Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3,8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16,3 artarak, 4,4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,4 puan artarak yüzde 4,7 oldu. **ISO İkinci 500**'de 2015 yılında 10,4 milyar TL olan faiz amortisman ve vergi öncesi kar büyüklüğü 2016'da yüzde 7,2 artarak, 11,1 milyar TL'ye yükseldi. Vergi öncesi dönem karı da yüzde 0,6 artışla 4,4 milyar seviyesinde gerçekleşti. Her iki kar büyüklüğü de reel olarak geriledi.

Sanayici elde ettiği karın yansını finansman giderine ayırdı

Araştırmaya göre, finansman giderleri, sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı 2016 yılında da sürdürdü. İkinci 500'de finansman giderlerinin faaliyet karına oranı 2016'da yüzde 51,1'den yüzde 50,6'ya geriledi. Bu iyileşmeye rağmen sanayi kuruluşları 2016 yılında da elde ettikleri karın yansını finansman giderlerine ayırdı. Bu gelişmeler faiz ve kur dalgalanmalarının, sanayi sektöründe karlılığı ve sermaye birikimini etkilemeye devam ettiğini ortaya koyuyor. **AA**

Haber ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

Selma Senol

Sanayide Dönüşüm Günleri

ÜRETİM REFORM
PAKETİ, KENT İÇİNDEKİ
SANAYİ SİTELERİNİN
TAŞINMASINI
ÖNGÖREN TASARI
1 TEMMUZ 2017 TARİHİ
İTİBARIYLA YASALAŞTI

Haber ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

YURT DIŞINDA OSB KURULABİLECEK

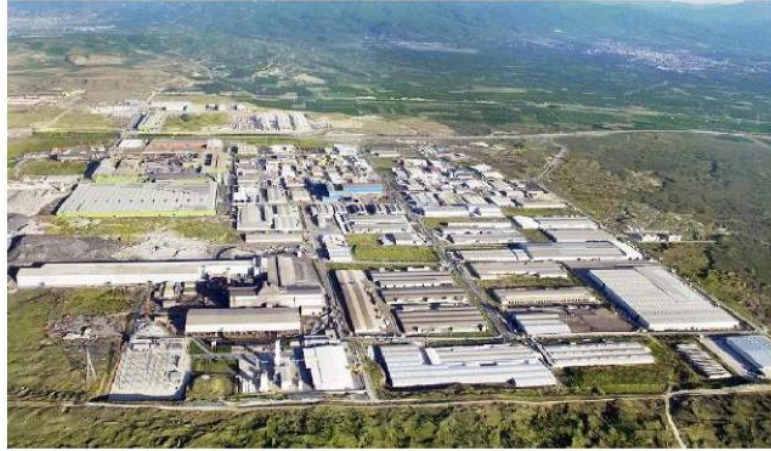
Hükümet yurt dışında OSB kurma imkanı da getirdi. Başarılı uygulama gösteren OSB'ler yurt dışında da OSB kurabilecekler. Paketin yasalaşmasıyla sanayi işletmeleri hafta sonu çalışmak için izin almayacak. 'Organize Sanayi Bölgeleri'ndeki (OSB) sanayicilere enerji desteği verilecek.

Tüm bu önlemler sanayiden uzaklaşan sanayiciyi alanına geri döndürmeyi amaçlıyor. Geçtiğimiz ay **Istanbul Sanayi Odası** tarafından açıklanan ve Türkiye'nin en büyük sanayi firmalarını belirleyen **ISO 500** listesi, sanayideki duruma ilişkin ilginç notları da önümüze koyuyor.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarını belirleyen; sağladıkları kalifiye istihdam, imza attıkları ticari başarı ve devreye aldıkları yatırım oranlarıyla parmak ısırtan işletmeleri onore eden **ISO 500** araştırmaları, firmaların aynı zamanda piyasa değerini de yükselten bir analiz...

Önemli holding ve grupların iştirakleri olarak ekonomiye dahil olan büyük ve katma değerli işletmeler, **ISO**'nun araştırmasına göre ülkenin en büyükleri... Ekonominin devler ligini oluşturan 500 büyük firma araştırmaları, aynı zamanda reel ekonomiyi masaya yatırıyor.

SANAYİ PARSELİ ALMAK İSTEMEYEN SANAYİCİLER GYD ŞİRKETİ KURACAK VE KİRALAMA YAPABİLECEKLER. SANAYİCİ MÜLK EDİNME VE SANAYİ PARSELİ ALMA ZORUNLULUĞUNDAN KURTARILYOR.

LİSTEYE YENİ FİRMALAR EKLENDİ

Ekonominin uzun yol arkadaşı sanayi, bu sene de listeye yeni firmalar hediye etti. Listeye yeni giren firma sayısı 69... 15 Temmuz gibi büyümeyi darboğaza sokabilecek bir 'risk sürecine' rağmen listeye giren firmalar büyüme konusunda azim örneği sergilediler.

32 milyar 594 milyon liralık satış rakamıyla TÜPRAŞ listede yine ipi göğüsleyen isim olurken, endüstri 4.0 bazlı üretim faaliyetleriyle öne çıkan Ford ikinciliği kaptırmadı. Geçtiğimiz yılın 5'incisi olan Tofaş, Arçelik'le yer değiştirerek 3'üncü sırayı kaptı. Oyak- Renault Otomobil Fabrikaları 4'üncülüğünü korurken, geçtiğimiz yılın 15'incisi olan Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş 9 sıra birden sıçradı. Çanakkaleli İçdaş'ın 9'uncu, İskenderun Demir Çelik'in ise 10'uncu sırada yer aldığı liste, sürpriz yükselişlere de sahne oldu. BSH Ev Aletleri'nin 2 sıralık yükselişle 16, savunma devi ASELSAN'ın 3 basamak sıçrayışla 20, Vestel'in ise yine 2 basamak yükselişle 24'üncü sıraya konuşlandığı listede; Philips Philip Morris, TUSAŞ, Konya Şeker, İpragaz, Kastamonu Entegre, Kroman Çelik, Eren Enerji, Abaloğlu Yem, Yücel Boru gibi önemli firmalar daha üst basamaklara yerleşti. İlk 50'nin

içinde yer alan Enerjisa ise 60'ıncı sıradan 39'a yükselerek dikkat çekti.

ISO 500'ÜN YILDIZLARI

1980'de Gaziantep'te küçük bir mercimek işleme tesisi olarak kurulan Tiryaki Agro Gıda yüzlerce firmayı ardında bırakarak listeye direkt 60. sıradan girdi. Ekinciler Demir Çelik ise, listenin 110'uncu basamağına dahil olarak büyük bir başarı gösterdi. Geçtiğimiz yıl 223'üncü sırada bulunan Koç Metalürji, bu yıl listenin 68'inci sırasında kendine yer açtı. Yükselişe geçen işletmelere göz attığımızda ilk olarak Honda Türkiye A.Ş, Egemer Elektrik, Merinos Hah, Çelikler, KORDSA, Federal Mogul, ETİ Alüminyum, BayerTürk Kimya, Mutlu Akü ve Toyota Boshoku Türkiye gibi üretim devleri dikkat çekti.

OSB'LER GURURLANDIRDI

500 firma içerisinde yaklaşık 120 firma OSB'ler içerisinde faaliyet sürdürüyor. Ticaretin kılcal damarları serbest bölgelerin de 7 firmasını listeye entegre ettiği görülüyor. Sektörel bazda hakimiyet ise; ilk 10'un yarısını oluşturan otomotiv sektöründe...

Listedeki firmalar inovasyonu özümsemiş, teknoloji ve büyümeyi güçlü bağlarla ilişkilendirmiş ve Ar-Ge merkezleriyle marka değerlerini artırmış firmalar. Her biri ihracatta da işin uzmanı... Ancak Ar-Ge

Sanayideki dönüşüm özel sektör eliyle de gerçekleşiyor. MÜSİAD, toplu konutlar gibi toplu sanayi idaresi kurulmasını proje haline getirdi. Ayrıca son açıklanan **ISO 500** listesi, sanayideki içeriksel değişimi gözler önüne seriyor.

Türk ekonomisinde dönüşüm, sadece yaşam alanlarında gerçekleşmiyor. Sanayi alanları da gayrimenkul pazarı anlamında dönüşüm gerçekleştiriyor. Kentin merkezinde kalan fabrikalar artık yerini toplu yaşam alanı projelerine bırakıyor. Kentsel dönüşüm önce atıl fabrikalarla başladı, şimdi ise faaliyette olan fabrikaların sahipleri tesislerini kendi istekleri ile şehir dışına taşıyarak merkezdeki yerlerini gayrimenkul projeleri olarak değerlendirmeyi tercih ediyor.

Sanayideki kentsel dönüşüm hareketine bir destek de hükümetin hazırladığı 'Üretim Reform Paketi'nden geliyor. Her ne kadar söz konusu paketin öncelikli amacı sanayiye nefes aldıracak önlemler olsa da, içerdiği kimi maddeler sanayinin dönüşümüne ön ayak oluyor. Ayrıca Organize Sanayi Bölgeleri'ne çekidüzen getiriyor. Örneğin paketin içinde yer alan bir maddeye göre, kent içindeki sanayi sitelerinin taşınması teşvik ediliyor. Sanayideki dönüşüme özel sektörden de, farklı kesimlerinden farklı destekler geliyor. Örneğin önemli sivil toplum örgütlerinden MÜSİAD, tıpkı toplu konutlar gibi toplu sanayi siteleri kurulmasına yönelik bir projesini bile hazırladı.

Öte yandan **İstanbul Sanayi Odası** tarafından her yıl açıklanan ve Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşlarını belirleyen **ISO 500** listesi, sanayideki içeriksel değişimi de gözler önüne serdi.

SANAYİ SİTELERİNİN KURULMASI BASİTLEŞTİRİLİYOR

Üretim Reform Paketi'ne ilişkin açıklama yapan Bilim Sanayi ve

ÖNEMLİ HOLDİNG VE GRUPLARIN İŞTİRAKLERİ OLARAK EKONOMİYE DAHİL OLAN BÜYÜK VE KATMA DEĞERLİ İŞLETMELER, ISO'NUN ARAŞTIRMASINA GÖRE ÜLKENİN EN BÜYÜKLERİ... EKONOMİNİN DEVLER LİGİNİ OLUŞTURAN 500 BÜYÜK FİRMA ARAŞTIRMALARI, AYNI ZAMANDA REEL EKONOMİYİ MASAYA YATIRIYOR.

Teknoloji Bakanı Faruk Özlü, yaklaşık 1 yıldır üzerinde çalıştıkları 77 maddelik Üretim Reform Paketi'nin üreticiyi destekleyen kapsamlı bir çalışma olduğunu, öncelikle sanayicinin mali yüklerini azaltmayı hedeflediklerini söyledi.

Bu paketle

'Organize Sanayi Bölgeleri'nin, sanayi sitelerinin kurulması basitleştiriliyor. OSB'lerin kurulumu artık çok daha basit ve hızlı olacak. OSB'lerde yatırım yapan firmaların en büyük şikayet ettiği konu, OSB alanı içerisinde arsa fiyatlarının çok yüksek olmasıydı. Yasal düzenleme ile OSB içerisinde satılacak taşınmazlara, yani arsalar maliyet artı belli bir kar oranı içinde sınır getiriliyor.

135 SANAYİ SİTESİ TAŞINABİLİR

Taşınması muhtemel 135 sanayi sitesinde bulunan 63 bin 649 adet iş yerinin toplam maliyeti 19 milyar 718 milyon TL olarak hesaplanıyor. Yerleşim alanları içerisinde bulunan sanayi sitelerinin ve sanayi işletmelerinin yerleşim alanı dışına taşınması için taşınma masrafları kredi ile desteklenecek.

Bu kapsamda sanayi sitesi yapı kooperatiflerince, il özel idarelerince, büyükşehir belediyelerince veya belediyelerce yapılacak sanayi sitelerinin idari ve sosyal tesis binaları, arsa bedelleri, mülkiyetin edinilmesi masrafları ile altyapı ve üstyapı

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı Faruk Özlü

yatırımlarının tamamına kadar olan kısmının mimarlık ve mühendislik hizmetleri dahil kredi ile desteklenmesi hususları bakanlığın görevleri arasına dahil ediyor.

İLK ETAPTA TAŞINACAK SİTELER

Taşınmada gönüllülük esas olacak. İlk etapta 2017 yılında Isparta, Malatya, Düzce, Rize, Konya, Uşak, Elazığ ve Samsun'daki sekiz sanayi sitesi taşınacak. 6 bin 422 iş yerinin bulunduğu, yaklaşık 25 bin kişinin istihdam edildiği bu sanayi sitelerinin taşınma maliyetleri ise 2 milyar 976 milyon TL'ye ulaşacak.

OSB'LERE GYO KURMA HAKKI GETİRİLİYOR

Öte yandan pakette birlikte OSB'lere gayrimenkul yatırım ortaklıkları (GYO) kurma hakkı getiriliyor. Sanayi parseli almak istemeyen sanayiciler GYD şirketi kuracak ve kiralama yapabilecekler. Sanayici mülk edinme ve sanayi parseli alma zorunluluğundan kurtarılıyor.

Doğalgaz dağıtım lisans kapsamı içerisinde yer alan OSB'lerin talebi halinde doğalgaz altyapı ihtiyaçları lisans sahibi dağıtım şirketleri tarafından karşılanacak. Ayrıca, OSB'lere demiryolu bağlantısı getiriliyor. Halen 300 OSB'nin sadece 8 tanesinde demiryolu bağlantısı bulunuyor.

harcamalarının bir önceki yıla göre yüzde 16,3'lük azalma ile 2,8 milyar liraya indiği görülüyor.

ANADOLU FİRMALARI ÜSTÜNLÜĞÜ ELE GEÇİRDİ

Sanayinin başkenti kabul edilen İstanbul, Türkiye sanayi ligindeki ağırlığını giderek kaybediyor. Listede, her 10 firmadan 6'sının Anadolu kentlerinden çıktığı görüldü. Buna göre ilk 500'de, İstanbul ve kamu firmaları dışında 309 Anadolu firması yer aldı. 2006 yılında 220 firmasıyla toplamda yüzde 44 paya sahip olan İstanbul; 2016 yılında 180 firma ve yüzde 36 oranıyla listeye dahil oldu.

Sonuçları açıklayan İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**: "Türk sanayisi, finansman zorluğu, kur dalgalanmaları, sosyal, siyasal, terör ve jeopolitik olumsuzlukları barındıran bir yılda, 'başarma' azim ve kararlılığını korudu. Yüzde 3,9'luk büyüme performansı ile ekonominin en yakın yol arkadaşı, zor günlerin dostu olduğunu gösterdi. Türkiye'nin ilk 10 ekonomi arasına girmesine en güçlü katkıyı yapacak yegane sektör olan sanayi, üretim ekonomisine dönüş için her türlü desteği almayı hak etti" yorumunu yaptı.

81 ŞEHRE TOSİ KURACAK

Bu arada Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği'nin yeni Genel Başkanı Abdurrahman Kaan da sanayiciyi ilgilendiren projesini açıkladı. Kaan, yatırımları artıracak bir projeleri olduğunu belirterek, 31 ilde en az bir Toplu Sanayi İdaresi TOSİ kurulmasını planladıklarını açıkladı. Kaan: "Şu anda bununla ilgili çalışma yürütüyoruz. Maliyetlerimiz, her şeyimiz hazır, büyüyecek bir sanayi sitesi modeli... İçinde aynı zamanda meslek lisesi de bulunuyor. Kres de olacak. Bunun TOKİ üzerinden yapılmasını öngörüyoruz, ismini de toplu sanayi idaresi (TOSİ) diye ifade ediyoruz. Sanayi sitesinin yanına, oradaki çalışanların da yaşayabileceği TOKİ konutları tarzında bir konut sistemini de yerleştireceğiz" diye konuştu. Bazı şehirlerde 2-3 tane TOSİ açılacağını belirten Kaan, özellikle limanlara yakın bölgelerde daha fazla yapılabileceğini açıkladı.

SANAYİCİLERDEN GÖRÜŞLER

Memiş KÜTÜKCÜ

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi

"OSB'ler için bir milat olacak"

Üretim Reform Paketi mevcut yatırımları güçlendirmenin yanı sıra, sanayiden uzaklaşan sermayeyi de yeniden üretime motive edecek. OSB'ler yüzbinlerce insana yeni iş ve aş kaynağı olacak. Türkiye son dönemlerde çok zorlu ekonomik ve siyasal badireler atlattı, ancak tüm bu zorluklara rağmen reformla büyüme arzusunun hiçbir zaman yitirmedi. İş dünyasının önündeki engelleri kaldıran, rekabet gücünü artıran, Üretim Reform Paketi gibi köklü değişimleri beraberinde getirecek olan düzenlemeleri, reformist bakış açısını memnuniyetle karşılıyoruz. Bu paketle birlikte yıllardır her fırsatta dile getirdiğimiz pek çok konu çözüme kavuşturuluyor. Paket ile OSBÜK'e yeni bir yasal statü kazandırılması, OSB'lerin daha kaliteli hizmet almalarının yolunu açacak. Paket OSB'ler için bir milat olacak. Türkiye'de sayıları 312'yi bulan OSB'lerde doluluk oranının yüzde 70'lerde kalıyor. Paketin getirdiği düzenlemelerle bu oran daha üst seviyelere taşınacak.

Bülent KARAKUŞ

TOBB Yönetim Kurulu Üyesi

"4. Sanayi Devrimi'ne geçişin önü açılıyor"

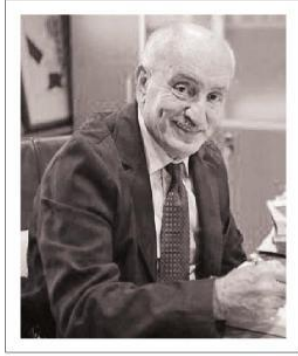
Türkiye'nin istihdamı ve yerli üretimi artırması için üretime dönme mecburiyeti var. Üretim Reform Paketi'nde yerli üretimi destekleyen kararlar bu nedenle önemli. Yeni teşvikler getiriliyor, sanayicinin üzerindeki bazı mali yükler azaltılıyor. Sanayicinin rekabet gücü ve işletmelerde sağlanan kaynaklarla verimlilik artacak. 4. Sanayi Devrimi'ne geçişin önü açılacak. Bu nedenle Üretim Reform Paketi'ni sanayici açısından önemli bir paket olarak görüyorum. Üretim ve ihracatın artacağını düşünüyorum. Parsel satış fiyatlarına üst limit getirilmesi, buralarda yatırım yapmak isteyenlerin mali yüklerini hafifletecek. Sanayicilerin kaynaklarını başka alanlara kaydırmasını sağlayacak...

TEKSTİLCİLER: "MEVZUAT İHMAL EDİLMEMELİ"

İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı Hikmet Tanrıverdi, reformların ana hatlarıyla daha önceden olması gereken, sanayicilerin uzun süredir beklediği destekler olduğunu söyledi. Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği (TGSD) Başkanı Şeref Fayat da, sanayinin mevcut koşullarda sürdürülebilirliğini yitirmeye başlamasından dolayı pek çok üreticinin hizmet sektörüne kaydığını belirterek: "Üreticilerin yeniden sanayiye dönmesi için bu paket çok olumlu katkı yapacak. Ancak önemli olan bu teşviklerin hazırlanması kadar mevzuatların da bir an önce hazırlanması" ifadelerini kullandı.

MAKALE

Osman Arolat

Sözünü ettiğimiz kadar önem vermediğimiz Ar-Ge

Son yıllarda Ar-Ge'nin sanayimiz açısından önemi konusunda çok söz söylüyoruz, belli düzenlemeler de yapıyoruz, ama "Yeteri kadar önem veriyor muyuz?" Bana göre bu sorunun yanıtı "Hayır, vermiyoruz/veremiyoruz..."

Türkiye'nin en önde gelen 500 sanayi kuruluşu ISO 500'de yer alır. 2012 yılında ISO 500'de 225 kuruluşun yüzde 45'inin Ar-Ge harcaması yaptıklarını görüyoruz. Bu sayı 2015'te 243 kuruluşu yüzde 48.6'ya yükselmiş, 2016'da ise 239'a yüzde 47.8'e gerilemiş. 500 büyükte Ar-Ge harcaması yapanlar hala yüzde 50'nin altındalar. 2015 yılında ISO 500 firmalarının 3 milyar 351 milyonluk Ar-Ge harcamaları söz konusu iken, 2016 yılında bu 2 milyar 806 milyon liraya gerilemiş durumda. Bir yılda yüzde 16.8' gerileme gösterdiğini gösteriyor.

Bilim Teknoloji Bakanlığı Uzmanı Ayşe Yamak'ın 2005-2014 yılları arasında 42 ülkede Ar-Ge harcamalarının, yüksek teknoloji ürün ihracatı ve patent sayılarına etkisini ele aldığı çalışmasında, Türkiye'de

birim Ar-Ge harcamalarının patent ve yüksek teknoloji ürün ihracatında 42 ülkenin ortalamasının gerisinde kaldığı belirtiliyor. Türkiye ile Singapur karşılaştırmasında ise 2005-2014 yılları arasında Singapur'un 7.4 milyar dolarlık ortalama yıllık harcamasıyla yıllık 9543 patent başvurusu gerçekleştirdiğini ve yüksek teknoloji ürün ihracatında da Türkiye'nin üzerinde yer aldığı bilgisini ortaya koyuyor.

Arkadaşımız İbrahim Ekinci'nin haberinde ise Türkiye'de halen 543'ü özel sektörde olmak üzere 800'e yakın Ar-Ge merkezi olduğu bilgisi yer alıyor. Bunlardan otomotiv ve yan sanayi 85 merkezle ilk sırada yer alırken onu, 63 merkezle makine-teçhizat ve 41 merkezle yazılım sektörü izliyor. Haberde kamu kurumlarının 16 araştırma merkezi bulunduğu, 12 teknokentin kuruluşunun devam ettiği, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinin Ar-Ge fakiri olduğu, Ar-Ge merkezlerinde 15 bin 590 proje üzerinde çalışma gerçekleştirildiği ve gerçekleştirilmek üzere olduğu bilgisine yer veriliyor.

Haberde ayrıca 4 bin 510 firmanın teknoloji merkezlerinde faaliyet gösterdiği, teknoloji merkezlerindeki firmaların yüzde 75'inin ya yabancı ya da yabancı ortaklı olduğu, bu merkezlerde akademisyenlerin kurduğu 1497 firmanın bulunduğu, bu firmalarda 9 bin proje üzerinde çalışıldığı, 47 milyar satış geliri elde edilen teknokentlerin ihracatının ise 2.6 milyar olduğu bilgileri de haberde yer alan bilgiler arasında.

2002 yılında 1 milyar dolar olan Ar-Ge harcamaları 8 milyar dolar ile milli hasılanın yüzde 1.01 seviyesine ulaşabilmiş durumda. Yüzde 3 olan 2023 hedefine ulaşılması için 60 milyar dolara çıkarılması hedefleniyor.

İşte bu nedenle çok söz etmemize karşın, Ar-Ge'ye yeterli önemi vermediğimiz/veremediğimiz düşüncesindeyim...

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklanan İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması' 2016 yılı sonuçları şirketlerin finansman gideri yükünün önemini koruduğuna ve en büyük 500 sanayi kuruluşunda olduğu gibi ikinci 500'de de karlılıkta temel belirleyici olduğuna işaret ediyor.

Açıklanan verilere göre 2016 yılında İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu sıralamasına 100 yeni firma girdi. Bunlardan 77'si geçen yılki 1000 büyük kuruluşun dışından geldi. 23 kuruluş ise 2015 yılında İSO 500 içinde yer alıp, bu yıl İSO İkinci 500'e gerileyen şirketlerden oluştu.

-ÜRETİMDEN SATIŞLAR YÜZDE 8,6 ARTTI-

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun 2015 yılında 75,6 milyar TL olan üretimden net satışları, 2016 yılında yüzde 8,6 artarak 82,2 milyar TL'ye yükseldi. 2015 yılında reel olarak gerileyen üretimden net satışlar, 2016 yılında yaklaşık aynı düzeyde kaldı.

2015 yılında 7,4 milyar TL olan toplam faaliyet karı, 2016'da yüzde 17,5 artarak 8,7 milyar TL olarak gerçekleşti. Faaliyet karının net satışlara oranı da aynı dönemde yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e yükseldi.

-FİNANSMAN GİDERLERİNİN AĞIRLIĞI-

Araştırmanın sonuçları, sanayi kuruluşlarının 2015 yılında 3,8 milyar TL olan finansman giderlerinin 2016 yılında yüzde 16,3 oranında artarak 4,4 milyar TL'ye ulaştığını ortaya koyuyor. Finansman giderlerinin net satışlara oranı ise 0,4 puan artarak yüzde 4,7 oldu.

2015 yılında 10,4 milyar TL olan faiz amortisman ve vergi öncesi kar büyüklüğü 2016'da yüzde 7,2 oranında artarak 11,1 milyar TL'ye yükseldi. Vergi öncesi dönem kan da yüzde 0,6 oranında artışla 4,4 milyar seviyesinde gerçekleşti. Her iki kar büyüklüğü de reel olarak geriledi. 2016 yılında İkinci 500'de finansman giderlerinin faaliyet kanna oranı yüzde 51.1'den yüzde 50.6'ya geriledi.

-İKİNCİ 500 DAHA ÇOK ETKİLENDİ-

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, araştırma sonuçlarına ilişkin şunları söyledi:

"2016 hem küresel ekonomi hem de ülkemiz açısından zor bir yıldır. 2015 yılındaki yüzde 2,7'lik büyümenin ardından geçen yıl yüzde 2,4'e gerileyen global büyüme ülkemizdeki firmaların performanslarını da sınırladı. Ancak bu sınırlama KOBİ'ler için daha etkili oldu.

Finansman yükü ikinci 500 sanayi kuruluşunda da en önemli sorun

Bu dışsal faktörün yanında özellikle, 2016'da yaşadığımız hain darbe girişiminin yılın ikinci yansındaki ekonomik faaliyetlerde yarattığı olumsuz etkiyi de göz ardı edemeyiz. Nitekim İSO 500'de gördüğümüz gibi; büyük şirketler, çok uluslu yapıları, pazar çeşitlilikleri, güçlü sermaye yapıları ve inorganik büyüme olanakları ile gelişme hızlarını göreceli olarak koruyabildiler. Fakat İkinci 500 verilerine baktığımızda; dış pazarlarda genişleme sürecine girmiş olan ve görece olarak sermaye birikimleri daha sınırlı kalan KOBİ'lerimizin, ekonomik yavaşlamalardan daha çok etkilendiğini görmekteyiz."

-UMUT VEREN GELİŞMELER VAR-

Erdal Bahçivan İSO 500'e göre KOBİ ölçekli şirketlerin yer aldığı İkinci 500 şirketlerinin karlılık rasyolarında da, mali dalgalanmaların etkisiyle düşüşlerin görüldüğünü belirterek, "İSO 500'de olduğu gibi İSO İkinci 500'de de mali borçlarda ve ödenen faizlerde ciddi artışlar yaşandığını görüyoruz. Finansman maliyetleri, İkinci 500'de de şirket karlılıkları üzerinde olumsuz etkisini sürdürüyor. Bütün bu olumsuzluklara karşın İSO İkinci 500'de umut veren gelişmelerin de olduğunu söyleyebilirim. Sanayicilerimiz 2016 yılında tüm zorluklara rağmen esas faaliyetlerine odaklanabilmiştir. Bu bağlamda net satışlara oranla faaliyet karlılıklarını yüzde 8,5'ten yüzde 9,4'e çıkarmayı başarmıştır. Finansman giderlerini nispeten daha etkin yöneten İkinci 500 şirketleri, mali borçlarda da vade yapısını kısmen iyileştirmişlerdir. İkinci 500'ü oluşturan şirketlerin özellikle istihdam verilerine de dikkat çekmek istiyorum. Bu şirketlerimiz, istihdamlarını arttırırken, asgari ücret düzenlemesinin de etki

siyle ücretlerinde belirgin bir artış yaratmışlardır" dedi.

-İHRACATTA GERİLEME-

İSO İkinci 500'ün ihracatında ise üç yıldır üst üste gerileme söz konusu. İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu'nun ihracatı 2014'te yüzde 5,4, 2015'te yüzde 17'lik düşüşlerin ardından 2016 yılında da yüzde 2,8 oranında geriledi ve 7,6 milyar dolara indi. 2016 yılında İSO 500'ün ihracatı artarken, İSO İkinci 500'ün ihracatı gerilemeye devam etti. Gerileme, Türkiye toplam ihracatındaki düşüşün de üzerinde gerçekleşti.

2016 yılında en çok ihracat gerçekleştiren kuruluş 138 milyon dolar ile Pirelli Otomobil Lastikleri oldu. İkincilik 74 milyon dolarlık ihracatı ile Kardem Tekstil'in olurken, üçüncü sırada ise 73 milyon dolarlık ihracatıyla Greif FPS Turkey Ambalaj yer aldı.

-İLK ÜÇ SIRA-

İSO İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu çalışmasında 2016 yılında üretimden satışlara göre ilk sırayı 242,3 milyon TL ile Modavizyon Tekstil aldı. İkincilik 242,1 milyon TL üretimden satışlarıyla Marshall Boya'nın oldu. Üçüncü sırada ise 241,5 milyon TL ile Dardanel Önemtaş yer aldı.

-YABANCI KURULUŞ SAYISI 65'E İNDİ-

Araştırma sonuçlarına göre 2016 yılında İSO İkinci 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 2 adet azalarak 65'e indi. 2007 yılından bu yana İSO İkinci 500 içinde yer alan yabancı sermaye paylı kuruluş sayısının 65-70 bandı içerisinde olduğu görülüyor. Sonuçlara göre 2007 yılında 68 olan sayı 2012 yılında 72'ye kadar yükseldikten sonra, 2016 yılında 65 ile son on yılın en düşük seviyesine indi. (ANKA)

"Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırması

Istanbul Sanayi Odasının (ISO) "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarına göre, 384 şirket kar, 116 şirket zarar etti.

ISO, "Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının 2016 yılı sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, geçen yıl **ISO İkinci 500'**de kar eden kuruluş sayısı 384'e gerilerken, zarar eden kuruluş sayısı ise 116 oldu. Zarar eden kuruluş sayısı son 10 yıl içinde beşinci kez 100'ün üzerinde gerçekleşti.

Faiz, amortisman ve vergi öncesi kar (FAVÖK) açısından bakıldığında ise 2016 yılında kar eden kuruluş sayısı 482, zarar eden kuruluş sayısı 18 oldu. Son üç yıldır FAVÖK elde eden kuruluş sayısında önemli bir değişiklik olmadığı görüldü.

Karlılıklardaki gerilemeye ve dönem karı elde eden kuruluş sayısındaki azalmaya karşın, kuruluşların çekirdek işlerine ve faaliyetlerine daha çok önem vererek FAVÖK performanslarını yükseltmiş olmaları dikkati çekti.

- Teknoloji yoğunluklarına göre yaratılan katma değer İkinci 500 şirketlerinin 2016 yılında teknoloji yoğunluklarına göre yarattıkları katma değer itibarıyla en yüksek payı, yüzde 44,2 ile düşük teknoloji yoğunluklu sanayiler aldı. Orta-düşük teknoloji yoğunluklu sanayilerin payı ise 2016 yılında 3,4 puan artarak yüzde 30,3'e ulaştı.

Orta-yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı 2015 yılında yüzde 24,1 iken, 2016 yılında yüzde 21,1'e geriledi. 2015 yılında yüzde 6,6 olan yüksek teknoloji yoğunluklu sanayiler grubunun payı da 2016'da yüzde 4,3 oldu.

Bu tablo, Türkiye'de sanayinin yüksek katma değerli ve yüksek teknoloji yoğunluklu sektörlere dönüşüm ihtiyacının sürdüğünü gösterdi. Ancak İkinci 500 sonuçları, ölçüm yapılan son 4 yıldır bu konuda henüz yeterli ilerleme sağlanmadığını ortaya koydu.